

SUVAITSEVAISUUS

Pekka Ervastin esitelmä 25.5.1930

Suvaitsevaisuus sanaa käytetään enimmäkseen älyllisessä merkityksessä ja tavallisesti sillä tarkoitetaan uskonnollista suvaitsevaisuutta. Meidän aikamme on yhä selvemmin ja selvemmin alkanut ymmärtää suvaitsevaisuuden tärkeyttä, uskonnollisen suvaitsevaisuuden tärkeyttä, sillä jos mikään on saanut paljon turhaa kärsimystä aikaan ihmiskunnassa, on se epäilemättä uskonnollinen suvaitsemattomuus. Siitä meillä on niin erinomaisia todistuksia meidän oman kristikuntamme historiassa, sen kirkon historiassa, joka keksi inkvisitionit, noitien vainot y.m. julmat seikat. Sentähden meidän aikamme ajatellaan, että on päästävä välttämättä täydelliseen suvaitsevaisuuteen. Ja hyvin monet ajattelevatkin ihmiset menevät tässä suvaitsevaisuuspyrkimyksessä niin pitkälle, että he ajattelevat, että uskonnollisissa ja filosofisissa kysymyksissä yleensä ei voi olla muuta oikeaa ojennusnuoraa, kuin suvaitsevaisuus. Heidän mielestään ihminen, joka tahtoo olla veljellinen, joka vähänkään tahtoo olla inhimillinen, ei voi olla muuta kuin suvaitsevainen kaikissa uskonnollisissa ja filosofisissa kysymyksissä, koska muu ei ole mahdollista.

Nämä ihmiset, jotka näin ajattelevat ja pääättelevät, he huomaamattaan, itsetiedottomasti ovat itse silloin samalla hieman suvaitsemattomia, sillä he lähtevät siitä edellytyksestä, että uskonnollisissa kysymyksissä ja kaikissa niissä asioissa, joita tavallisesti nimitämme uskonnollisiksi, ei ole mitään totuutta olemassa, ei mitään totuudentietoa ainakaan. Kaikki on epämääräistä spekulatiota, totena pitämistä, uskoa, mutta ei tietämistä. Ja jos ehdottomasti, ikuisesti olisi niin, silloin ei luonnollisesti olisi meillä ihmisillä mitään muuta siveellistä keinoa yhdessä ollessamme, kuin olla täysin suvaitsevaisia. Suvaitsevaisuus olisi

meidän todellinen, ainoa mittapuumme, koska me emme mitään tiedä, eivätkä toiset mitään tiedä. Kun ei totuus ole elämänkysymyksissä, niin ei käytännöllisessä elämässä voi olla muuta kuin suvaitsevaisuutta.

Nämä ihmiset resonoivat aivan oikein, kun resonoivat sillä tavalla, että suvaitsemattomuus voisi olla olemassa ainoastaan, jos totuus tiedettäisiin. Tämä on aksiomi, joka meidän on hyvä pitää mielessä. Totuus ei ole ikinä suvaitsevainen, se on aina suvaitsematon, sillä se ei kärsi mitään muuta kuin totuutta. Meidän ei tarvitse ajatella mitään muuta kuin matemaattista totuutta, niin se on aina suvaitsematon. Matemaattinen totuus on, että 7×7 on 49, ja se ei voi olla mitään muuta kuin 49, ei 50. Jos koettaisimme käytännöllisessä elämässä saada siitä jotain muuta, niin me lankeaisimme suureen erehdykseen. Totuus itsessään, ainakin matemaattinen totuus, on kerrassaan suvaitsematon. Ja jos ajattelemme mitä muuta luonnon tosiseikkaa tahansa, ei se koskaan ole muuta kuin suvaitsematon. Se on niinkuin se on, eikä se muulla tavalla ole.

Nyt tämä luonnossa piilevä syvä totuus vaikuttaa ihmisissä heidän huomaamattaan niin, että he vaistomaisesti ymmärtävät, että jos he tietäisivät totuuden, heidän pitäisi olla älyllisesti suvaitsemattomia. Nyt kirkot ja lahkot ovat aina ajatelleet, että heillä on totuuden tieto. Niin Rooman inkvisitioni ajatteli, että se tiesi totuuden ja sen velvollisuus oli olla suvaitsematon, ei suvaitsevaisia keretteliäisyyttä. Heidän erehdyksensä ei ollut siinä, että olisivat ajatelleet, että totuus on suvaitsevainen, vaan että he luulivat tietävänsä totuuden. Ja niin kauan kun me emme tiedä totuutta, on luonnollista, että meidän on oltava suvaitsevaisia, jos tahdomme olla veljellisiä. Rooman inkvisitioni lankesi erehdykseen, kun se vaati Galilein tunnustamaan, että maapallo ei liiku auringon ympäri, vaan päinvastoin. Rooman inkvisitioni pakotti Galilein tunnustamaan ja vannomaan tuomarien edessä, että hän oli erehtynyt. Ja tiedämme tuon pienen anekdotin, että kun hän oli todistanut, että maapallo on liikkumaton, niin hän, käänty-

sään salista pois, sanoi: „ja kuitenkin se liikkuu.“ Mitä hän välitti siitä, mitä ihmiset todistivat. Maapallo liikkuu, ja Galilei tiesi tämän ja oli oikeassa, mutta hänen täytyi pakosta, kidutuksen uhalla, luopua siitä väitteestä. Ja kirkko, joka luuli tietävänsä totuuden, erehtyi, se ei ollut oikeutettu olemaan suvaitsematon totuuden puolesta. Myöhemmin tämän niin hyvin ymmärrämme.

Meidän täytyy ymmärtää nämä kaksi puolta asiasta. Ja jos me esim. teosofeina, tämän elämänymmärryksen omaksujina, ajattelempa, että suvaitsevaisuus on kaikista korkein laki, silloin mekin lankeamme siihen erehdykseen huomaamatta, että silloin sanomme: totuuden tietoa ei ole olemassa. Mutta nythän meidän elämänymmärryksemme on se, että totuuden tieto on saavutettavissa. Me ihmiset voimme saavuttaa totuuden tiedon ja silloin saavutamme oikeuden olla suvaitsemattomia. Mutta ennen sitä, mikäli me emme tiedä totuutta, on meidän velvollisuutemme olla suvaitsevaisia. Mutta meidän ei pidä asettaa sitä veljellistä suvaitsevaisuutta korkeimmaksi, totuus on kaikista korkein. Totuuden tieto on meidän saavutettavissamme, mutta ei ilman muuta, vaan etsinnän jälkeen.

Kun tämän pidämme mielessämme, silloin ymmärrämme kyllä tämän suvaitsevaisuuden merkityksen ja tarkoituksen relatiivisesti, mutta suvaitsemattomuuden absoluuttisen tarkoituksen myös.

Jotta tämä meidän puheemme ei jäisi kovin hengettömäksi, on hyvä, jos tarkastamme hieman lähemmin asiaa. Ja silloin luulen, että ehkä paremmin näemme, mistä on oikein kysymys, jos koetamme kuvitella ihmistä, joka totuuden tietää, jos koetamme asettua sille, sanokaamme, Kristuksen kannalle. Tai jos olemme itse jotain kokeneet ja jotain tiedämme, niin meidän ei tarvitse kuvitella sitä, me voimme asettua sille kannalle, voimme nähdä, kuinka asiat ovat. Ja silloin kun katselemme asioita tällöisen tietäjän kannalta, siis henkisesti kokeneen ihmisen kannalta, silloin myöskin nuo kysymykset suvaitsevaisuudesta ja suvaitsemattomuudesta ja niiden suhteesta toisiinsa saavat ratkaisun,

niistä tulee silloin, mitä ne todellisuudessa ovat, käytännön asioita.

Jos tietäjä katselee maailmaa ja ihmisiä ympärillään, niin hän jakaa ne aivan luonnollisesti kolmeen ryhmään. Ensinnäkin hän näkee, että on joukko, ehkä hyvinkin suuri joukko ihmisiä, jotka elävät, voisimme sanoa, täydellisessä tietämättömyydessä. Itse he eivät luule elävänsä tietämättömyydessä, vaan päinvastoin luulevat ehkä tietävänsä totuuden, mutta tietäjän kannalta he elävät tietämättömyydessä, sentähden että hän näkee, etteivät he tiedä totuutta. Kaikki ne ihmiset, jotka ovat jakautuneet erilaisiin uskontoihin ja seurakuntiin ja kirkkoihin ja lahkoihin, kaikki ne, jotka eivät ajattele, jotka eivät tee itse hengessään työtä, vaan uskovat johonkin määrättyyn maailmankatsomukseen ja pitävät sitä totena, uskovat lapsellisesti, kuten sanotaan, eivätkä ajattele, kaikki ne ihmiset, jotka siis uskovat sokeasti, niinkuin myöskin voimme lisätä, ajattelematta, epäilemättä ja etsimättä, kaikki ne elävät tietämättömyydessä tietäjän kannalta. Nyt me emme arvostele ihmisiä moraalisesti, emme arvostele, ovatko he hyviä tai pahoja, ainoastaan älyn kannalta, älyllisesti katsoen he elävät tietämättömyydessä.

Millä tavalla nyt totuuden tietäjä, ihminen, jossa on totuuden tietoa ja valoa, suhtautuu niihin ihmisiin, jotka elävät tietämättömyydessä, vaikka itse kyllä luulevat elävänsä totuuden kaikista korkeimmassa tiedossa? Hän suhtautuu heihin täysin suvaitsevaisesti, hän antaa heidän elää omassa tietämättömyydessään. Ainoastaan sillä tavalla hän koettaa heitä auttaa, että hän kehoittaa ihmisiä yleensä ajattelemaan ja etsimään totuutta, mutta jokaisen yksilön hän antaa elää siinä tietämättömyydessä, kuin kukin tahtoo. Mutta yleensä hän kyllä kertoo ja puhuu ja kirjoittaa ja esittää semmoista, joka on omiansa repimään alas heidän uskonmuotonsa ja saamaan heidät ajattelemaan. Yksilöitä yksityisesti hän ei lähene, ellei se tapahdu karman tahdosta, niin että joku ihminen, joka on joutunut epäilyksiin, tulee hänen luoksensa tai hän menee jonkun luo ja näyttää, kuinka tietämätön

hän on kuinka hänen tulee ruveta ajattelemaan. Jos hän näin tahtoo ottaa osaa toisen ihmisen karmaan, silloin hän aktiivisesti auttaa sitä yksilöä. Mutta kaikessa semmoisessa tietäjän suvaitsevaisuudessa on kaksi puolta, negatiivinen, passiivinen ja toinen positiivinen, aktiivinen. Negatiivinen on se, että hän antaa jokaisen olla omassa uskossaan, ja passiivinen on se, että hän asettaa valon loistamaan kaikille, niin ettei se häikäise kenenkään silmiä tai ainoastaan niiden, jotka siihen katsovat. Jos he alkavat siihen katsoa ja ajatella, se on heidän oma karmansa. Suurien joukkojen suhteen ihminen, joka totuuden tietää, täytyy olla suvaitsevainen kerrassaan. Ei hän voi mennä sanomaan: „kuule, sinä elät kokonaan pimeydessä“ – sillä se saattaisi vaikuttaa liian järkyttävästi ihmisyksilöön. Mutta jos hän joutuu personalliseen tekemiseen ihmisyksilön kanssa, silloin on luonnollista, että hän koettaa auttaa häntä niin paljon kuin voi. Sentähden voimme sanoa, että tietäjän asenne näihin ihmisiin nähden, jotka elävät hänen kannaltaan tietämättömyydessä, on täydellinen suvaitsevaisuus.

Sitten on toinen ryhmä, semmoiset ihmiset, jotka ajattelevat ja etsivät, jotka ovat heränneet kuin unesta, ovat huomanneet, että elävät sokeudessa, vaikka ovat luulleet olevansa Jumalan luona ja Hänen tiedossaan, ja kuitenkin he eivät nyt tiedä, mikä totuus on. On suuri joukko semmoisia ihmisiä – esim. ne kaikki – jotka alkavat etsiä totuutta. Ja kun ihminen alkaa etsiä totuutta, silloin hän alkaa epäillä, hän heittää kaikki päältäään, hän alkaa mietiskellä, tutkia ja etsiä. Ja silloin hänen asenteensa elämään nähden on aivan toinen. Tällaisia ihmisiä tietäjä-ihminen katselee aivan toisin, kuin edellisiä, hän ei ole heidän suhteensa suvaitsevainen samoin, kuin edellisten suhteen. Jos hän olisi suvaitsevainen, silloin hän jättäisi etsivät sielut oman onnensa nojaan ja sanoisi: „etsikää vaan, kunnes löydätte.“ Heillekin hän vaan näyttää totuuden, mutta samalla hän heille näyttää myös valheen, missä on valhetta, mikä on väärin, mikä erehdystä. Ja samalla hän

antaa totuuden valon paistaa. Sillä tavalla ne ihmiset, jotka ovat etsijän kannalla, eivät jää turhan kauaksi etsijän ja epäilijän kannalle. Nythän on tavallaan niin, että etsijän, epäilijän kanta on tullut kuin sivistyksen huipuksi: aina on epäiltävä, ei mitään voi tietää, ei mitään varmuutta ole korkeimmissa kysymyksissä. Nämä ihmiset ovat tulleet sille kannalle, että ovat taistelleet ulos pimeydestä, mutta helposti lankeavat siihen erehdykseen, että jäävät tuohon kohtaan: ei ole mitään tietoa, ei varmuutta. Ja keksitään kaikellaisia nesteitä ihmisen ruumiissa, jotka vaikuttavat, että kun sitä ja sitä nestettä erittyy, niin ihminen uskoo sitä ja sitä. Ihminen on ruumiillisuutensa tulos. Tämä on monen mielestä hauska ja mieluinen kanta ja kaikista tervein ja varmin sentähden, että se on niin suvaitsevainen ja epävarma. Ja juuri monen intelligentin ihmisen mielestä se on varmin kanta, ja heille on erinomaisen korkea se kanta, että koettavat olla suvaitsevaisia. Se on heidän siveellinen velvollisuutensa, he tunnustavat, ettei kukaan voi mitään tietää, eivätkä he itse mitään tiedä. Sentähden heidän on oltava suvaitsevaisia, se on luonnollista ja ainoa oikea heille.

Mutta kun tietäjä-ihminen semmoisia ihmisiä katselee, hän tietysti ajattelee: „kuinka kauan te oikeastaan aiotte tuossa viipyä, miksette nouse valoon sumusta?“ Eikä meidän ihmisten tarvitse vaeltaa tuommoisessa sumussa, niinkuin ei tarvitse viipyä pimeydessä, vaan pääsemme aamuiseen sumuun, josta taas voimme nousta ylös vuorelle ja tulla päivän valoon. Sentähden tietäjä surkuttelee epäilijöitä ja ajattelijoita, jotka viihtyvät yhtämittaa suossa ja sumussa. Ja hän voi olla niille, jotka etsivät, paljon ankarampi kuin niille, jotka elävät pimeydessä. Heille hän selvemmin näyttää, missä tie kulkee ja missä on totuus.

Ja tietäjä-ihminen näkee, että on olemassa kolmas joukko ihmisiä, ja se joukko lienee kaikista pienin. Ne ihmiset ovat niitä, jotka ovat tulleet valoon, jotka siis ovat heränneet totuuden tietoon. He eivät silti ole totuuden tietäjiä missään absoluuttisessa merkityksessä, vaan he ovat saaneet langan päästä kiinni, he

ovat tulleet valoon, vaikka se valo olisi kuinka pieni tahansa. Ja heidän tehtävänsä on edetä valossa, kasvaa valossa, tiedossa ja kulkea eteenpäin sillä tiellä, joka kulkee valossa. Näitä ihmisiä kohtaan, jotka ovat jo päässeet valoon, on tietäjä-ihminen tietysti kaikista suvaitsemattomin, kaikista vähimmin suvaitsevainen, sillä hän sangen jyrkästi heille näyttää, missä tie kulkee, eikä ollenkaan soisi, että he ollenkaan horjuisivat. Se tie on kuin partaveitsi, kuin nuoralla kulkemista, tanssimista, ja sentähden on hyvin vaarallista, jos sillä tiellä astuu syrjään. Siksi on totuuden tietäjä kaikista suvaitsemattomin heitä kohtaan ja näyttää totuuden selvästi ja vaatii, että ne, jotka ovat astuneet valoon, heidän pitää nähdä, missä valo on ja missä tie kulkee. Ja olisi väärin ihmisen, joka on tullut tietoon, koketeerata tietämättömyydellä, olla olevinaan tietämätön ainoastaan sentähden, että hänen on helpompi saavuttaa kunniaa toisten ihmisten puolelta. Luonnollista on, että kun ihminen pääsee valoon, hän myöskin saa olla tietoinen siitä, että hän on valossa ja saa siinä kulkea eteenpäin.

Mikä on se valo, joka joka ihmiselle tulee? Se tulee etsijälle, se tulee epäilijälle, kun hän on kylliksi koko sydämellään ja mielellään etsinyt, se tulee hänelle todellisena valona. Me voimme aivan hyvin käyttää tuota sanaa „valo“ ja vielä ajatella sitä yhtä aineellisesti kuin ajattelemme sitä tässä näkyväisessä maailmassa, sillä ihminen, joka henkisesti syntyy uudestaan, joka henkisesti tulee valoon, hän tulee silloin myöskin kokonaisuudessaan valoon. Ne sisäiset, yliaistilliset, henkiset kokemukset, jotka hän tekee, ovat valoa, ja siinä valossa hän näkee paljon asioita. Hän näkee siinä valossa, mitä se on, jota me nimitämme Jumalaksi, ja jos hän ennen hyvin heikosti saattoi epäillä, nyt hän tietää, mitä Jumala on ja että Jumala on. Hän tietää todellisuudessa, mitä Jumala on ja hän tietää, mitä ihmiset ovat. Hän tietää, että kaikki ihmiset ovat henkiolentoja ja toistensa veljiä elämän, Jumalan edessä, koska ovat Jumalasta syntyneitä henkiolentoja. Hän tietää, että ihmiset ovat pukeutuneet

ruumiiseen, mutta se on ainoastaan yksi puoli heistä, itsessään ovat he henkiolentoja. Ja millä tavalla hän tuon kaiken tietää, sitä on hänen vaikea selittää fyysillisellä kielellä. Mehän kaikki voimme kertoa yksityiskohtia siitä tiedosta, semmoisia kohtia, jotka ovat omiansa empiirisesti todistamaan ainakin asianomaiselle itselleen, että tässä on kysymyksessä tieto. Miten hän tietää, että hän on henkiolento itse? Sillä tavalla, että hän astuu ulkopuolelle fyysillistä ruumistaan, eikä tämä tapahdu unessa, vaan hän todella astuu ulos omasta ruumiistaan ja katselee itseään ja toisia ihmisiä. Ja ulkopuolella ruumistaan hän tapaa semmoisia ihmisiä, joita hän ei tunne fyysisessä maailmassa ja myöskin hän tapaa jumalia ja enkeli-olentoja, jotka ovat siinä maailmassa kotonaan. Silloin hän tulee vakuutetuksi siitä, että ihminen on henkiolento, eikä se näkyväinen ruumis vaan, joka tässä astuu ja tepastelee. Ja samalla tavalla hän näkee, vaikka sitä ei voi fyysillisellä kielellä selittää, mitä Jumala on. Jos hän rupeaa fyysillisellä kielellä selittämään, tuntuu se lapselliselta puheelta. Jumalasta hän voi korkeintaan sanoa: Jumala on henki, Jumala on rakkaus. Mutta mitä sitten se rakkaus on, mikä rakkauden salaisuus on, mikä elävä todellisuus rakkaus on, sitä hän ei voi selittää, mutta hän tietää, näkee sen.

Sillä tavalla ihminen tulee valoon ja näkee totuuden, eikä hän silloin voi kieltää totuutta, ei hän voi sanoa, ettei ihminen ole henkiolento, sehän olisi suoraa hulluutta, kun hän tietää muuta. Hän tietää, että totuus on suvaitsematon. Ihminen on olemassa kuoleman jälkeen, hän tietää sen, se on aivan riippumaton siitä, mitä ihmiset juttelevat ja jaarittelevat, että ihminen on kuin puu metsässä, joka kaatuu paikallaan. Ei hän voi muuta kuin hymyillä. Hän tietää, että totuus on suvaitsematon. Hän voi tuommoisen kieltäjän kehitystä seurata ja tutkia häntä kuolemanjälkeisessä elämässä, miten tuommoinen ihminen siellä pärjää. Hänelle se on kiintoisaa.

Sentähden semmoisen ihmisen elämä, joka on tullut valoon, on ainoastaan siinä, että hän menee eteenpäin valossa. Ei se valo

voi muuttua pimeydeksi, se tieto pysyy, se kasvaa ja lisääntyy tuhansilla ja miljoonilla yksityisseikoilla. Hänen tehtävänsä on luoda ja heittää tuota valoa elämän kaikkiin sokkeloihin, tutkia ihmisten kaikkia kohtaloita ja ihmiskunnan historiaa ja omaa kehitystään. Ja hänen täytyy tuota kaikkea tutkia heittämällä valoa mitä pimeimpiin sokkeloihin. Ei se valo voi muuttua, se ainoastaan kirkastuu ja valaisee yhä useampia asioita.

Me ihmiset käytämme tuota sanaa „suvaitsevaisuus“ kyllä myöskin toisessa merkityksessä. Mehän puhumme suvaitsevaisuudesta myös moraalisten asioiden yhteydessä, me voimme sanoa jostakin ihmisestä, että hän on liian suvaitsevainen sekä toisten että omien heikkouksiensa suhteen. Myöskin, kun on siveellisistä arvoista puhe, me käytämme tätä sanaa.

Silloin me kysymme: mikä on suvaitsevaisuus ja suvaitsemattomuus tällä alalla: pitääkö meidän olla suvaitsevaisia vai suvaitsemattomia toisten ihmisten syntejä ja heikkouksia kohtaan? Jos olemme tavallisia syntisiä ihmisiä, silloin on Jeesuksen huomautus paikallaan: „älkää tuomitko, ettei teitä tuomittaisi“. Kuka on asettanut meidät toisten tuomareiksi, niin kauan kuin vielä itse elämme synnissä ja heikkouksissa? Me emme ole kenenkään tuomareita, ainoastaan toisten auttajia. Sitä varten olemme asetetut maan päälle, että auttaisimme toisiamme. Siinähan avautuu näköaloja meille, kun huomaamme, kuinka suvaitsemattomia olemme olleet, kuinka olemme tuominneet toisia ihmisiä, aina olemme nähneet, kuinka paljon paha toiset ihmiset ovat tehneet ja kuinka aina olemme heitä rangaisseet. Jokainen ihminen mielellään ajattelee näin: toiset ovat pahoja, minä en ole niin paha, sitä pientä paha, mikä minussa on, pitäisi minun sentään saada vähän tyydyttää: minun itsekkyyteni on niin nätti, kyllä sitä voisi saada vähän tyydyttää. Toisten heikkoudet ovat niin rumia, kyllä niitä täytyy saada korjata ja estää.

Vaikka tämä on kuin leikillä puhuttu, niin meidän ei tarvitse muuta kuin tutkia ihmiskunnan historiaa, niin huomamme, että näin se on aina ollut. Sentähden myöskin niin selvästi huo-

maamme, minkä probleemin edessä olemme, juuri tuon Jeesuksen Kristuksen sanan edessä: „älkää tuomitko“. Millä tavalla se tapahtuu käytännössä, on toinen kysymys, mutta se on heitetty meille probleemiksi, me emme pääse eteenpäin inhimillisessä kehityksessä, elleimme osaa ratkaista juuri tuota kysymystä: millä tavalla suhtaudumme toisten pahoihin tekoihin, toisten synteihin, toisten heikkouksiin? Ja samalla kuuluu yksi vastaus, yleinen vastaus, joka kaikuu jokaisen ihmisen omassatunnossa: ei ole oikeutta millään muulla tavalla suhtautua, kuin auttamalla, täytyy auttaa ihmisiä pois heidän synneistään ja heikkouksistaan. Ja elämä maan päällä kulkee kehityksessä sitä kohti. Ja kun tietäjä katselee ihmisiä ja huomaa, kuinka he elävät synnissä, niinkuin yleisellä kielellä sanotaan, niin hän ottaa ojennusnuorakseen opetuksen, minkä Jeesus lausui: „älkää vastustako pahaa.“ Hän ei vastusta pahaa. Negatiivinen puoli moraalisisella alalla on tietäjä-ihmiselle se, ettei hän vastusta pahaa, mutta positiivinen puoli on se, että hän koettaa auttaa ihmisiä ja siihen auttamiseen tietysti kuuluu, että hän silloin itse on valossa. Tietäjä-ihminen voi ja myös enemmän ja enemmän auttaa, kuta enemmän hän itse etenee valossa. Sentähden hänen tehtävänsä on vain auttaa, eikä vastustaa pahaa.

Tämä on monipuolinen ja sangen syvä probleemi, josta voisi puhua kuinka paljon tahansa, mutta tässähan onkin kysymys vaan yksilön elämästä ja yksilöllisestä suhtautumisesta. Ja tietäjä-ihmisen suhtautumisesta me toiset ihmiset voimme paljon ottaa oppia. Hän ei vastusta pahaa ja hän auttaa ihmisiä pahasta heidän siveellisissä pyrkimyksissään. Sillä tavalla me muutkin ihmiset, jotka emme lukeudu tietäjien joukkoon, voimme ottaa esimerkkiä siitä. Ja semmoinen ihminen, joka elää valossa, hän luonnostaan tulee noudattaneeksi Jeesuksen Kristuksen lakia, se on hänelle niin luonnollinen, itsestään lankeava.

Mutta me voimme ulottaa suvaitsevaisuutta vielä kolmannelle alalle, ja se ala on okkultinen ala. Siitä emme voi niin paljon puhua. On ihmisiä, jotka etsivät salaisia kykyjä ja voimia, ja on

niitä, jotka etsivät näitä asioita itsekkäissä tarkoituksissa. On semmoisia ihmisiä, jotka olematta itse mustia maagikoita, kulkevat varjoisaan suuntaan maagillisella tiellä. He etsivät kykyjä ja voimia ja käyttävät niitä itsekkäisiin tarkoituksiin, joko omaksi hyväkseen tai toisten vahingoksi. Ja nämä ihmiset ovat siis verrattain synkkiä olentoja valossa elävien katseella katsoen. Sentähden nämä valossa elävät ovat sangen suvaitsemattomia noille, jotka kulkevat väärällä tiellä. He ovat suvaitsemattomia ja ne – ehk'ei se sana ole oikea, mutta sitä käytetään – taistelevat heitä vastaan. Taistelua ei ole käsitettävä tavallisessa inhimillisessä tai paremmin sanoen, eläimellisessä merkityksessä, vaan se on käsitettävä enemmän voitoksi. Valossa elävien tehtävä on yhtämittaa voittaa synkkiä olentoja, niitä, jotka tahtovat toisia vahingoittaa ja elämän pyörää hidastuttaa. „Voitto“-sana on parempi kuin „taistelu“, sillä tämä taistelu ei ole mitään henkilöistä kaksintaistelua tai sotimista suurissa joukoissa, vaan taistelu on ainoastaan siinä, että valoa heitetään, niinkuin valonheittäjästä, niihin synkkiin ihmisiin. Sillä tavalla suojellaan ihmiskuntaa. Viisauden valo heitetään niin suurella voimalla niihin, jotka ovat häijyjä ja koettavat tehdä pahaa, että he siinä pelästyvät ja hätääntyvät ja heidän silmänsä häikäistyvät, etteivät he kykene suorittamaan sitä harmaata magiaa, jota tahtoisivat suorittaa.

Sillä tavalla täytyy valossa eläjien alinomaan voittaa mustuudessa eläjiä. Ja siinä vanha sana pitää paikkansa, että jos ihmiset tietäisivät, kuinka suureksi hyödyksi heille on Valkoinen Veljeskunta aivan näkymättömällä tavalla, niin he tuntisivat suurta kiitollisuutta. Valkoinen Veljeskunta suojelee meidän ihmiskuntaamme siitä häijyydestä, mikä muuten tällä pallolla sangen suuresti rehoittaisi. Me emme voi sulkea silmiämme siltä tosiseikalta, että joskin kaikki ihmiset pohjaltaan ovat jumalallisia olentoja, niin on paljon ihmisiä, jotka tahtoivat pahaa, jotka eivät ole hyviä ja epäitsekkäitä. Ja nämä, jotka tahtovat itse edetä pahassa, voisivat saada paljon pahaa aikaan, ellei valkoisten

joukko suojelisi ihmisiä omalla muurillaan ja omalla valollaan häikäisisi pahuuden tekijöitä.

Jos ajattelin jotain seuraa, vaikka Ruusu-Ristiä ja tahtoisin, että se olisi niin asianmukaisesti ja tarkoituksenmukaisesti, kuin mahdollista, järjestetty, niin minä soisin, että siinä silloin olisi ensin ulkonainen piiri, jossa ihmiset saisivat harjoitella suvaitsevaisuutta, koska ihmiset silloin vielä elävät pimeydessä. Siinä ulkonaisessa piirissä opittaisiin suvaitsevaisuutta, kaikki saisivat tottua suvaitsemaan mitä mielipiteitä tahansa. Sitten olisi sisempi piiri, johon tulisivat ne, jotka eivät tahdo ainoastaan etsiä ja epäillä, eivät tahdo olla totuuden etsijöitä tietämättömyyden merkeissä, sellaisia, joiden korkein inhimillinen ominaisuus on suvaitsevaisuus, vaan jotka uskovat ja aavistavat, että totuus on saavutettavissa. Se olisi semmoinen sisäinen piiri, jossa heitä kasvatettaisiin askel askeleelta suurempaan varmuuteen ja tietoon, niin että he itse ponnistaessaan pääsisivät valoon. Ja sitten olisi kolmas piiri, jossa olisivat ne, jotka ovat valoon päässeet ja tahtovat auttaa toisia valoon. Tuolla tavalla kolme piiriä jossakin seurassa, se olisi minusta ihanteellinen seura, ja se johtaisi silloin suoraan siihen Valkoiseen Veljeskuntaan, joka on ihmiskunnan suojamuurina.

Näin tietysti oli madame Blavatskyn alkuperäinen tarkoitus. Hän nimenomaan sanoi silloin alussa, Teosofisen Seuran alkuvuosina, että Seura on jaettu kolmeen osastoon. Korkeimmassa ovat mestarit ja heidän opetuslapsensa, toisessa osastossa kaikki ne jäsenet, jotka pyrkivät mestarien luo ja ensimmäisessä kaikki tavalliset jäsenet, jotka, olkoot mitä mielipidettä tahansa, harjoittavat mitä suurinta suvaitsevaisuutta.